Tehisaru – abiline karjatervise andmete rägastikus

Kuidas kasutan tehisaru assistenti karjatervise nõustamises

Matis Pääslane, DVM · Helves OÜ / Piimaklaster MTÜ

EPA mess 2026

Mida see tabel teile ütleb?

Lehmade poegimisjärgne väljamineku analüüs

Põhjus	Laktatsioon	Poegimispäeval	Poegimisjärgne kuu												Kokku
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	Üle 1 aasta	
Ainevahetus	1. lakt.			2											**8**
	2. lakt. ja vanemad		4	2											
Gün. haigused	1. lakt.		1												**4**
	2. lakt. ja vanemad	2	1												
Halb iseloom	1. lakt.					2									**2**
Halb lüpstav	1. lakt.		1				2	1							**7**
	2. lakt. ja vanemad						2		1						
Jäsem. haigus	2. lakt. ja vanemad				2		1		3						**6**
Jäsem. trauma	1. lakt.		3	2	1										**11**
	2. lakt. ja vanemad						2	3							
Jäsemete vead	2. lakt. ja vanemad		1									2		1	**4**
Madal toodang	1. lakt.		2	1			3	2		3					**18**
	2. lakt. ja vanemad		1		2		1	2	1						
Mastiit	1. lakt.		2											1	**9**
	2. lakt. ja vanemad				2			1	2	1					
Muud põhjused	1. lakt.		2												**2**
Muud traumad	1. lakt.			1	2										**7**
	2. lakt. ja vanemad		3											1	
Pg. halvatus	2. lakt. ja vanemad		6												**6**
Raske Pg	2. lakt. ja vanemad	3													**3**
Seedeel.haig.	1. lakt.		2												**3**
	2. lakt. ja vanemad												1		
Sigimisprobl.	1. lakt.				2										**12**
	2. lakt. ja vanemad		3						3			1		3	
Kokku		**5**	**32**	**8**	**11**	**2**	**11**	**9**	**10**	**4**		**3**	**1**	**6**	**102**

Näidisandmed, numbrid muudetud

10,6% poeginud lehmadest lahkub esimesel kuul

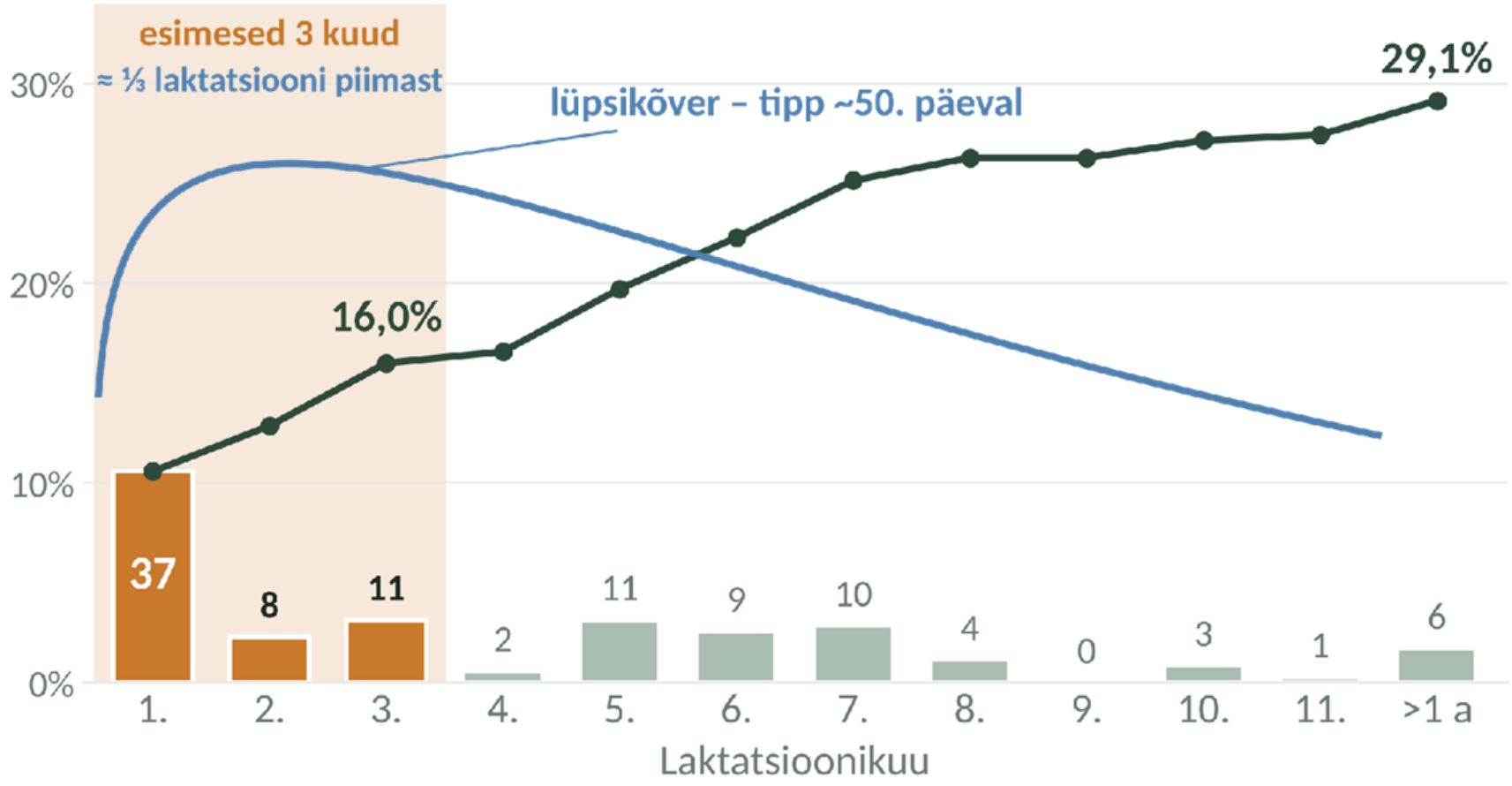

10,6%
lahkub 1. kuul
(37 lehma)

16,0%
lahkub 3 kuuga
(56 lehma)

29,1%
aastane väljaminek
(% karjast)

Tulp = lahkunud lehmade arv kuus · joon = kumulatiivselt lahkunud, % poegimistest. Näidisandmed: kari 350 lehma, 12 kuud, ~350 poegimist.

Minu töö: olukorrapildist otsuseni

Loomaarst, piimakarjade karjatervise nõustaja

- ? Mis on olukord?
- ? Miks on nii?
- ! Mis juhtub või võib juhtuda?
- × Kus on süsteemis viga?
- → Mida teha ja kuidas?

Andmeanalüüs · riskide hindamine farmis · plaan · tugi muudatuste elluviimisel

Probleem: andmeid on palju, aga räägivad erinevat keelt

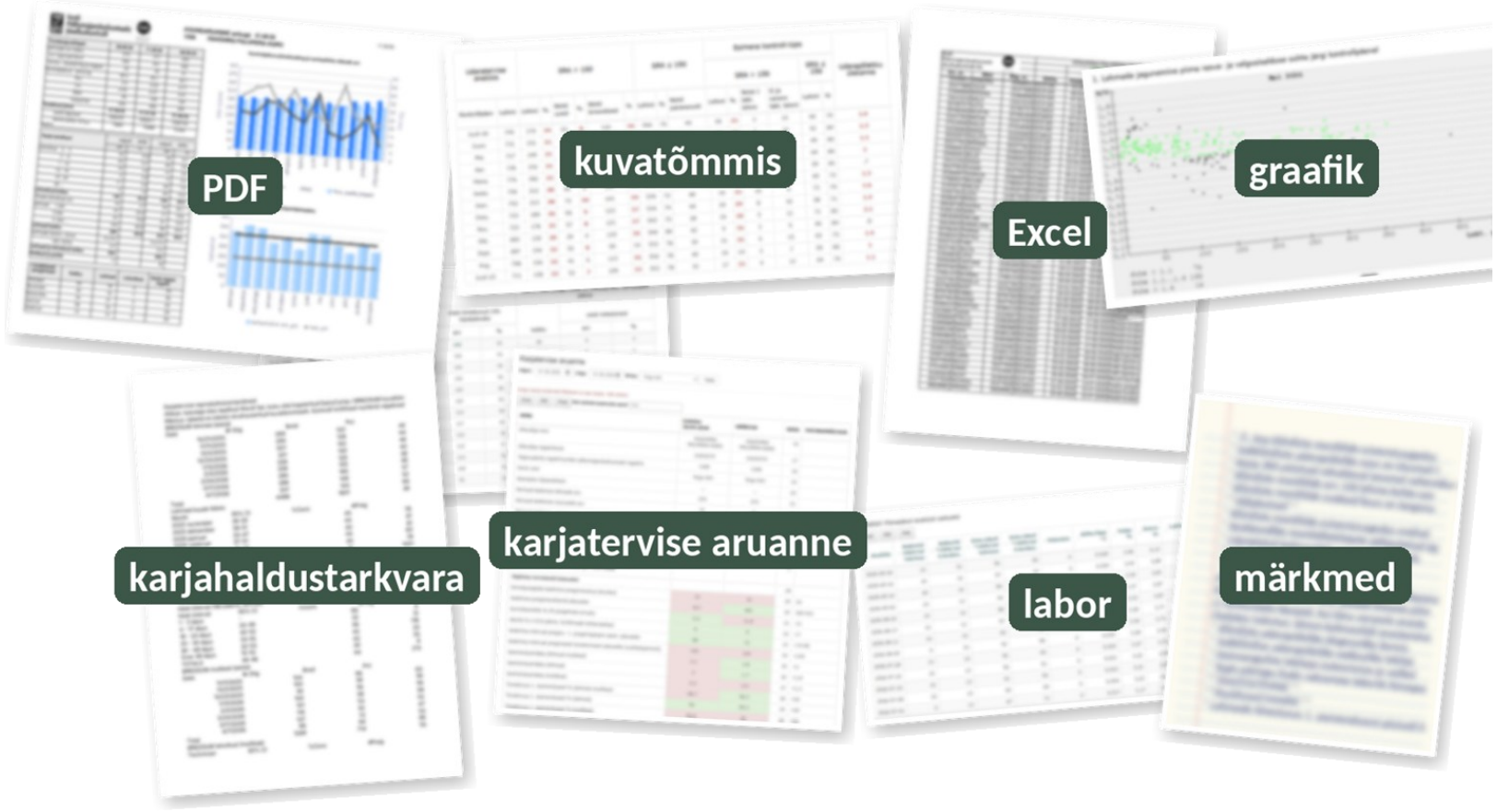

→ Tehisaru aitab

1. **koondada ja struktureerida** ühele töölauale, võrreldaval kujul
2. **visualiseerida** olulisim ühe pildiga
3. **kontrollida** kas numbrid eri allikates klapivad

Iga allikas: varieeruv periood, erinevad definitsioonid, eri kvaliteet.

Tööriist: assistent minu arvuti kaustades

Claude (Anthropic) · CoWork töölauarakendus · Pro-pakett

1 **Reeglid**
Minu mõõdikud, piirangud ja raporti ülesehitus tekstifailides

2 **Kaustad**
Iga farm ja periood eraldi: sisend → väljund

3 **Väljund**
Andmete register (Excel), visiidieelne briif ja raporti mustand (Word)

Karjatervise raporti assistent/

- ▸ **Projekti mälu – minu reeglid**
  - about_me.md · my_voice.md
  - kpi-methodology.md · data_sources.md
  - report_style.md · report_workflow.md
- ▸ **TEMPLATES/**
  - manifest_mall.xlsx · märkmete_mall.md
- ▸ **FARM/input/okt26/**
  - pdf · png · xls · Excel
  - manifest.xlsx · visiidimärkmed.md
- ▸ **FARM/output/okt26/**
  - briif.docx · KPI.xlsx · raport.docx

Töövoog: inimene on ahelas

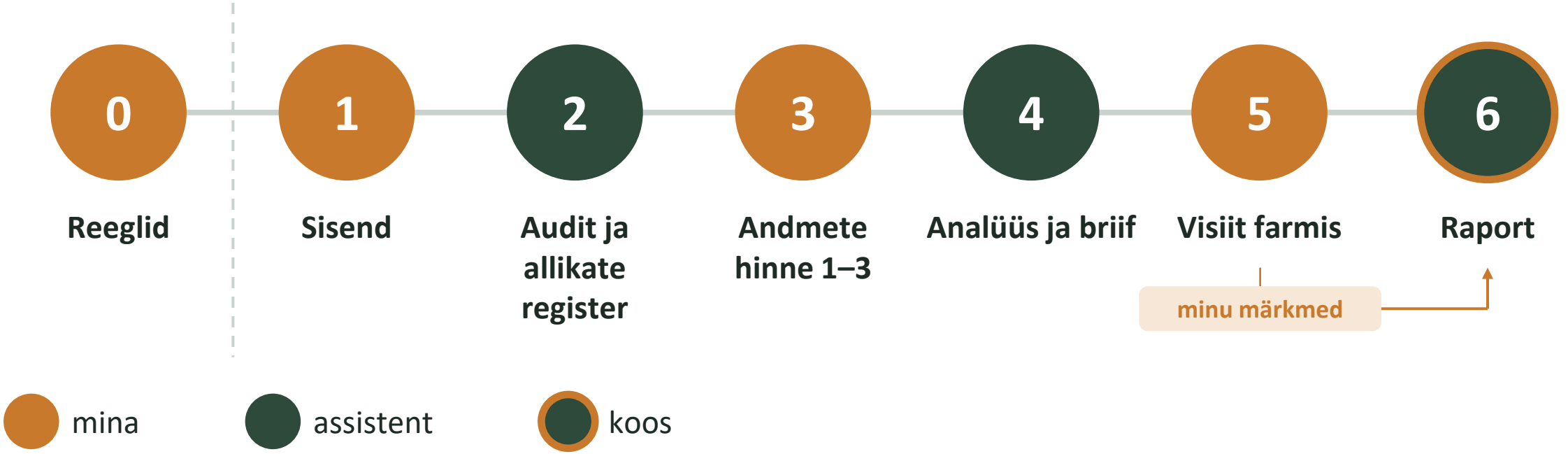

Assistent ei liigu edasi enne, kui olen andmed üle vaadanud ja hinnanud.

Tulemus: aeg ja kvaliteet

2 → 1,5

tööpäeva ühe põhjaliku raporti kohta

Parem fookus

olulisim on välja toodud ja visuaaliga toetatud

Kontrollitum

numbrid eri allikatest ristkontrollitud

Ajavõidust olulisem on nõuande kvaliteet.

Assistent, mitte autopiloot

AI Assistent teeb

- Koondab ja korrastab andmed
- Arvutab näitajad minu reeglite järgi
- Joonistab graafikud
- Pakub mustreid ja hüpoteese

M Mina teen

- Annan reeglid ja eesmärgi
- Hindan andmete usaldusväärsust
- Küsin õige küsimuse
- Käin farmis ja vaatan loomi, seon farmi olukorraga
- Tõlgendan, otsustan ja vastutan

Tööriist võimendab oskust, kuid ei asenda seda.

Iga uus lahendus toob uusi probleeme

Enesekindlad vead	Mida rohkem koos töötad, seda paremini tead, mida üle kontrollida. Kontrollimine on vältimatu ja interpretatsioon jääb mulle.
Andmekaitse	Andmed on looma omaniku omad. Kokkulepe, mida tohib kasutada, toorelt või anonüümselt. Tehisaru teadlik seadistus.
Sõltuvus AI teenusepakkujast	Reeglid ja mallid tasub hoida oma failides, siis saab need vajadusel teise tööriista kaasa võtta.

Kolm soovitust

1

Head algandmed aitavad juhtida ja otsustada

Tehisaru võimendab nii head kui ka vead. Seepärast hoolitse kõigepealt selle eest, mida laudas kirja pannakse.

2

Sa ei pea olema IT-geenius

Kirjelda, mida tahad saavutada ja mis on oluline. Ehita samm-sammult.

3

Kontekst on kõik

Prügi sisse → prügi välja. Kirjelda oma tööd, reegleid ja eesmärki, siis on tulemus kasutatav.

Aitäh! Küsimused?

Matis Pääslane, DVM
Karjatervise nõustaja · Helves OÜ
matis.paaslane@gmail.com